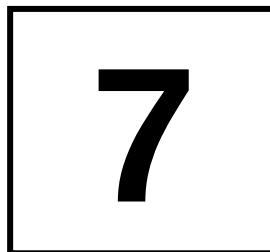

ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

PROBLEMS OF PERFORMING TASKS AMONG THE CIVILIAN VOLUNTEERS IN THE CENTER
OF CIVILIAN VOLUNTEERS FOR DANGER PREVENTION, PHANGKHWANG SUB-DISTRICT
ADMINISTRATION ORGANIZATION, MUEANG DISTRICT, SAKON NAKHON PROVINCE

ศิริพร ไวแสง*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 3) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ . 87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยค่า F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 82.1 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.3 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 57.4 สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.5 มีประสบการณ์ / ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ อปพร. มากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.4 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 52.1

2. ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$)

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

3. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ อาชีพ และสถานภาพ พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่จำแนกตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาหรือส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the problem of performing tasks of civilian volunteers for disaster prevention, Center of Civilian Volunteers for Disaster Prevention, Phangkhwang Sub-district Administration Organization, Mueang district, Sakon Nakhon province, 2) to compare the problem of performing tasks of civilian volunteers for disaster prevention, Center of Civilian Volunteers for Disaster Prevention according to personal background, and 3) to find a way to solution of the problem of performing tasks of civilian volunteers for disaster prevention, Center of Civilian Volunteers for Disaster Prevention, Phangkhwang Sub-district Administration Organization, Mueang District, Sakon Nakhon province. The population and target people used in this study were 380 civilian volunteers for disaster prevention, Center of Civilian Volunteers for Disaster Prevention, Phangkhwang Sub-district Administration Organization. The instrument used was a checklist and rating scale questionnaire whose reliability coefficient was .87. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA. In case a significant difference was found between the means, a pairwise comparison by the LSD (least significant difference) method would be employed.

The findings were as follows:

1. Most of the respondents were male or comprised 82.1%; had their age in the 31–40 age range or comprised 56.3%; were single or comprised 57.4%; were a primary school graduate or comprised 62.1%; earned an income of between 10,001 and 20,000 baht per month or comprised 34.5%; had work experience in volunteering for disaster prevention more than 5 years or comprised 58.4%; and had occupation to be hired to do something in general or comprised 52.1%

2. The problem of performing tasks of civilian volunteers for disaster prevention, Center of Civilian Volunteers for Disaster Prevention, Phangkhwang Sub-district Administration Organization, Mueang district, Sakon Nakhon province as a whole and each aspect was at high level (mean = 3.80).

3. As the problem of performing tasks of civilian volunteers for disaster prevention in the Center was compared according to the respondents' different personal backgrounds of sex, age, income per month, work experience, occupation and status, it showed that a significant difference at the .01 level was found both as a whole and each aspect according to each of those personal backgrounds. However, the problem of performing tasks was found not different according to the educational attainment background.

4. A way to the development or promotion of performing tasks of the civilian volunteers in the Center under the supervision of Phangkhwang Sub-district Administration Organization, Mueang district, Sakon Nakhon province includes the aspects of disaster prevention and giving relief, observing peace and order, helping the victims of disaster, and rescuing or saving the victims.

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ระบุให้บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ การให้ความสำคัญกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าวตามมาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักพิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (4) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคมการสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ (1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนา ความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ มาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้ (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

กล่าวโดยสรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไว้ ดังนี้ ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักพิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550 : 20 – 28)

ปัจจุบันสถานการณ์สาธารณภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ ของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศและเกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดสาธารณภัยต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น การให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จะเป็นหน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นเบื้องต้นและพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามระเบียบทางราชการ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2550 : 7)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 การกิจที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อเหตุการณ์สาธารณภัย คือ การกิจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งถือว่าเป็นการกิจด้านการให้บริการต่อประชาชนประเภทหนึ่งจากการกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนี้เองกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายสำคัญที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยกำหนดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มจำนวนและเพิ่มศักยภาพของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) โดยมีเป้าหมายรวมทั้งประเทศไม่น้อยกว่า 1 ล้านคนหรือให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ของจำนวนประชากรภายในปี 2549 ดังนั้นกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงได้แจ้งประสานให้จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ชี้แจงนโยบายการพัฒนาศักยภาพเครือข่าย อปพร. เพื่อให้ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในสังกัดเห็นความสำคัญและร่วมกันปฏิบัติอย่างจริงจัง พร้อมสำรวจจำนวนสมาชิก อปพร. ที่พร้อมปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้มีจิตอาสาช่วยเหลืองานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้ารับการฝึกอบรมเป็น อปพร. โดยภายหลังการฝึกอบรมต้องจัดทำประวัติและทะเบียนสมาชิกรวมถึงมอบหมายภารกิจแก่สมาชิก อปพร. ได้ปฏิบัติรับผิดชอบในการนี้ได้จัดแบ่งศูนย์ อปพร. ในสังกัดออกเป็น 3 ประเภท เพื่อความสะดวกในการวางแผนการฝึกอบรม ประกอบด้วยประเภทที่ 1 ได้แก่ ศูนย์อปพร. ที่มีกำลังสมาชิกเกินกว่าร้อยละ 2 ของประชากรให้ดำเนินการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะแก่สมาชิก อปพร. ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ประเภทที่ 2 ได้แก่ ศูนย์ อปพร. ที่มีกำลังสมาชิกระหว่างร้อยละ 1-2 ของประชากร ให้เร่งจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้มีจำนวนสมาชิกตามเป้าหมายที่กำหนดประเภทที่ 3 ได้แก่ ศูนย์ อปพร. ที่มีกำลังสมาชิก อปพร. ไม่ถึงร้อยละ 1 จะต้องสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดฝึกอบรมเพิ่ม อปพร. ทั้งนี้ในการฝึกอบรมจะต้องประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อย่างใกล้ชิดโดยจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันจากการกำหนดนโยบายของกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2547 : 7)

องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้จัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขึ้น โดยเห็นความสำคัญต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ปัจจุบันมีจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั้งสิ้น 380 คน ประชาชนได้ให้ความสนใจและความร่วมมือในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นอย่างมากสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้วยังปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับด้านการบริการประชาชน เช่น การปฏิบัติหน้าที่ในงานฌาปนกิจศพ การปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในงานประเพณีต่างๆ งานบริการประชาชนประจำจุดตรวจในช่วงเทศกาลต่างๆ เป็นต้น เมื่อจัดตั้งศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้างขึ้นแล้วการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาการปฏิบัติงานของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การร่วมจัดทำแผน การร่วมฝึกซ้อมแผนป้องกันและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ร่วมปฏิบัติหน้าที่ระงับอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย และอุบัติเหตุต่างๆ โดยเฉพาะการแบ่งงานรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่หลักถึง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย ซึ่งแต่ละด้านต้องใช้อาสาสมัครหลายคนเพื่อเปลี่ยนเวรยามในการปฏิบัติหน้าที่ จึงทำให้ภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากแต่ค่าตอบแทนน้อย ที่สำคัญการขาดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ งบประมาณที่มีจำกัดและอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นนโยบายที่เกิดมาจากรัฐไม่ได้มาจากประชาชนโดยตรงทำให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญ จิตสำนึกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นผู้อุทิศตนต้องเสียสละแก่ส่วนร่วม (ศูนย์อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง. 2557 : อัดสำเนา)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ยังประสบปัญหาในการปฏิบัติงานพอสมควร ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งผลการศึกษจะสามารถนำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้างให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประสบภัยพิบัติและสามารถบริการประชาชนในเขตพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

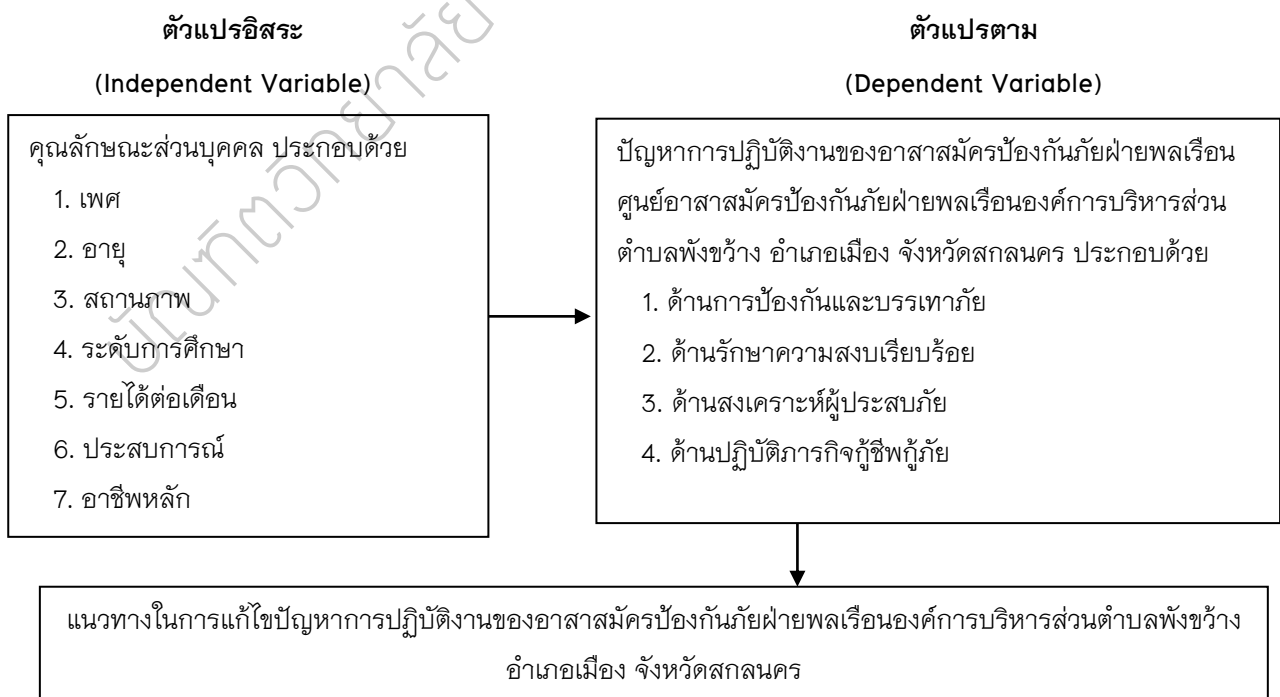
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ควรเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนพุทธศักราช 2550 ใน 4 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกิจกู้ชีพกู้ภัย (สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน. 2550 : 22) และได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 380 คน (ที่มา : ศูนย์อาสาสมัคร องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง, 2557 : อัดสำเนา)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ข้อคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) 4 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงข้อเสนอแนะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขออนุญาตไปยังผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แจ้งกำหนดเวลาเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่วางแผนไว้ พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในกลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 380 ชุด
3. กำหนดรหัสหมายเลขแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการเก็บแบบสอบถาม
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 380 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
5. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผลหากมีฉบับไหนไม่สมบูรณ์จะคัดออกและทำการเก็บเพิ่มให้ครบตามจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด โดยใช้วิธีการทางสถิติ และวิเคราะห์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้

1. เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับ ที่สมบูรณ์เท่านั้นไปวิเคราะห์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยการลงรหัส และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's-Coefficient) เท่ากับ .96
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยค่า F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร สามารถสรุปประเด็นสำคัญของการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.80$) ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ($\bar{X} = 3.84$) ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ($\bar{X} = 3.81$) และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ
2. ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์และอาชีพที่ต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
3. ปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ที่มีสถานภาพและระดับการศึกษาที่ต่างกันมีระดับปัญหาการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน
4. แนวทางการพัฒนาหรือส่งเสริมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร พบข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. **ด้านการป้องกันและบรรเทาภัย** องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ควรจัดเตรียมและสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันภัยในพื้นที่/หมู่บ้านการร่วมสำรวจและพัฒนาแหล่งน้ำดับเพลิง เคมีและเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันภัยในพื้นที่ การสนับสนุนการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และมีการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ
2. **ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย** องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ควรส่งเสริมสนับสนุนการตรวจรักษาความสงบบุคคลที่น่าจะเป็นภัยยามวิกาล ร่วมป้องกันกรโจรกรรมอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ สนับสนุนการฝึกอบรม ศึกษาหาความรู้ที่ใช้ในการช่วยเหลือสังคม เช่น อบรมเจ้าหน้าที่จราจร เป็นต้น
3. **ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย** องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ควรส่งเสริมสนับสนุนสถานที่เพื่อรองรับผู้ประสบภัย การร่วมสำรวจความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยครอบครัว ช่วยเหลือการแจกจ่ายอาหารและสิ่งของแก่ผู้ประสบภัย
4. **ด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย** องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมือง จังหวัดสกลนคร ควรส่งเสริมสนับสนุนการอบรมหลักสูตรระบบการแพทย์ฉุกเฉินเบื้องต้นมีจำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในด้านกู้ชีพกู้ภัยร่วมฝึกซ้อมแผนในการกู้ชีพกู้ภัยร่วมกับชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่รับผิดชอบเป็นประจำและให้การสนับสนุนหน่วยงานกู้ชีพกู้ภัยพื้นที่ข้างเคียงในการทำงาน การอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มศักยภาพ การปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
2. ควรมีการศึกษาในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการให้บริการด้านการกู้ชีพกู้ภัยว่ามีปัจจัยด้านใดที่จะทำให้ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2547.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2547.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 52 ก วันที่ 7 กันยายน 2550.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 20-28. 24 สิงหาคม 2550.
- ศูนย์อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง. 2557.